

Toivakan kunta
Tarkastuslautakunta

Arviointikertomus 2006

Arviointikertomus 2006

1. Tarkastuslautakunta ja tarkastustoiminta

Tarkastuslautakunnan muodostavat puheenjohtaja Juha Juusela, varapuheenjohtaja Petri Mäkelä sekä jäsenet Ritva Matara, Anita Salminen ja Jorma Staudinger. Lautakunnan esittelijänä ja valmistelijana toimi puheenjohtaja ja pöytäkirjanpitäjänä Jorma Staudinger. Lautakunta on kuullut kunnanjohtajaa, sosiaalijohtajaa, päiväkodin johtajaa ja tilintarkastajaa.

Toivakan kunnanvaltuusto valitsi 29.3.2005 Oy Auditor Ab:n Toivakan kunnan tilintarkastajaksi, vastuullisena tilintarkastajana on toiminut 15.8.2005 alkaen JHTT Erkki Ollila.

Tarkastustoiminnan painopisteenä oli vuonna 2006 sosiaali- ja terveystoimi. Joka vuosi toistuvina erityisinä arvioitavina asioina olivat kunnan johtamis- ja ohjausjärjestelmä, konserniohjaus, omistajapolitiikka, seutuyhteistyö kunnan visio, strategia, kriittiset menestystekijät ja toimenpiteet niiden saavuttamiseksi, elinkeinoelämän edistäminen, markkinointi, kaavoitus, investoinnit sekä talouden tasapainotustoimenpiteet. Painopisteet perustuivat valtuustolle tiedoksi lähetettyyn arviointisuunnitelmaan vuosille 2005 - 2008. Valtuusto ei ole toistaiseksi käsitellyt arviointisuunnitelmaa.

Kunnanhallitus hyväksyi 2.4.2007 tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen vuodelta 2006. Asiakirja toimitettiin tarkastuslautakunnalle 3.4. ja tilintarkastajalle 11.4.

2. Valtuuston asettamat tavoitteet ja niiden toteutumisen arviointi

2.1 Yleistä

Toivakan kunta on suoriutunut kuntalaisten hyvinvoinnin edistämässä hyvin – peruspalvelut toimivat.

Talouden tasapainottamisessa on onnistuttu, vaikka tasapainottamistoimenpiteitä ei ole seurattu ja raportoitu. Kolmen peräkkäisen alijäämäisen tilinpäätöksen jälkeen vuoden 2006 tilinpäätös on n. 500 t€ ylijäämäinen. Ylijäämä kattaa kertyneen alijäämän. Tilinpäätös toteutui n. 400 t€ talousarviota parempana.

Kunnan lainakanta laski kolmanneksen ja on nyt 913 t€. Lainaa on 387 €/asukas, mikä on Keski-Suomen pienin luku. Kuntaliiton ennakkotietojen mukaan lainakannan keskiarvo 2006 on 1732 €/asukas Keski-Suomessa ja 1459 €/asukas manner-Suomessa. Toivakan kunnan tilannetta ja kehitystä voidaan pitää erinomaisena. Keski-Suomen kuntien tilinpäätöstietojen ennakkotietoja on liitteessä 1.

Vaikka tilinpäätös 2006 kattaa kertyneet alijäämät, Toivakan vuoden 2007 talousarvio ja taloussuunnitelma 2008 - 2009 on alijäämäinen 312 t€. Talousarviossa tai tilinpäätöksessä ei ole esitetty tasapainottamistoimenpiteitä. Tarkastuslautakunta toteaa talouden tasapainottamistoimenpiteiden olevan riittämättömät.

2.2 Kuntastrategiat

Kunnanvaltuusto hyväksyi 19.12.2005 (Kvalt 107§) **Toivakan strategiat 2006-2008** – asiakirjan. Strategia sisältää tarkistetun kunnan toiminta-ajatuksen, vision, strategiset tavoitteet ja kriittiset menestystekijät mittareineen. Asiakirjan sisältö on liitteessä 2 sisältäen myös tarkastuslautakunnan yksityiskohtaisen arvion toteutumisesta. Kuntastrategian toimeenpanosta, toteutumisesta ja raportoinnista ei ole riittävää selvitystä.

12.11.

Tarkastuslautakunta esittää, että kunnanvaltuuston päätös (Kvalt 107§) keskeisten tavoitteiden ja mittareiden vuosittaisesta tarkentamisesta, strategisten tavoitteiden jalkauttamisesta hallintokuntiin ja strategiapaperin käyttöönotosta työntekijöiden päivittäiseksi työkaluksi toteutetaan.

2.3 Valtuuston asettamat sitovat tavoitteet

Vuoden 2006 talousarviossa sitovia tavoitteita oli yhteensä 42, joista tilinpäätöksessä tarkastuslautakunnan arvion mukaan 25 toteutui, 13 toteutui osittain ja neljä ei toteutunut lainkaan. Määrät on kuvattu taulukossa 1. Hallinto- ja palvelutoimissa uusien yritysten määrä jäi viiteen tavoitteen oltua seitsemän. Sosiaali- ja terveystoimissa kokonaan toteutumattomia asioita olivat mm. päivähoiton laatukäsikirja, päivähoiton asiakastytyväisyyskysely, kysely päivähoitajien tyytyväisyydestä ohjaukseen ja koulutukseen, vanhainkotipalvelukeskuksen henkilöstön työnohjaus ja terveydenhuollon asiakastytyväisyyskysely. Kirjasto- ja kulttuuritoimen asiakaskyselyt eivät toteutuneet. Maaseututoimissa, ympäristötoimissa ja teknisessä toimissa ei ole asetettuja sitovia tavoitteita. Liitteessä 3 on kooste sitovista tavoitteista ja arvio niiden toteutumisesta.

	Sitovia tavoitteita	Toteutunut	Osittain toteutunut	Toteuttamatta
Hallinto- ja palvelutoimi	5	4	1	0
Sosiaali- ja terveystoimi	25	12	10	3
Opetus- ja kulttuuritoimi	12	9	2	1
Maaseututoimi	0	0	0	-
Ympäristötoimi	0	0	0	-
Tekninen toimi	0	0	0	-
Yhteensä	42	25	13	4

Taulukko 1: Vuoden 2006 sitovien tavoitteiden toteutuminen hallintokunnittain

Tarkastuslautakunta esittää, että kaikille hallintokunnille tulee asettaa sitovia tavoitteita. Sitovien tavoitteiden määrää ja laatua tulee arvioida ottaen huomioon sen miten ne toteuttavat strategiaa. Tavoitteiden toteutumisesta on raportoitava.

2.4 Valtuuston asettamat taloudelliset ja muut tavoitteet

Käyttötalouden toimintamenojen ja toimintatulojen poikkeamat hallintokunnittain talousarvioon verrattuna sekä verotulojen ja valtionosuuksien poikkeamat on esitetty taulukossa 2.

	Meno-poikkeama	Ylitys Alitus %	Tulo-poikkeama	Ylitys Alitus %
Hallinto- ja palvelutoimi	74 t€	8 %	26 t€	50 %
Maaseututoimi	-7 t€	-13%	42 t€	350 %
Sosiaali- ja terveystoimi	131t€	2,3 %	13 t€	2,1 %
Opetus- ja kulttuuritoimi	145 t€	-5,4 %	7 t€	7 %
Ympäristötoimi	9 t€	-13 %	6 t€	18 %
Tekninen toimi	77 t€	6,8 %	103 t€	9,9 %
Käyttötalous yhteensä	121t€	1,2 %	195 t€	10,5 %
Verotulot			218 t€	4,5 %
Valtionosuudet			91 t€	2,2 %

Taulukko 2: Meno- ja tulopoikkeamat hallintokunnittain

Hallinto- ja palvelutoimi

Kehittämisen tärkeimmät kunnan päätösvallassa olevat toimenpiteet ovat kaavoitus, markkinointi ja elinkeinoelämän edistäminen. Näiden toteutus on edistynyt. Kaavoitusohjelma ja

K. H.

kaavoituskatsaus, markkinointisuunnitelma ja elinkeinostrategia ovat valmistuneet. Valtuustolle ei ole vielä esitetty markkinointisuunnitelmaa ja elinkeinostrategiaa. Markkinointi on käynnistymässä 2007.

Maaseututoimi

Toivakka myi maaseutupäällikön työpanosta Jyväskylän maalaiskunnalle. Maaseutuyrittäjät ovat saaneet neuvonta-apua EU- ja kansallisten tukien hakemiseksi. Maksettu maataloustuki ylittää selvästi talousarvion tavoitteet. Hyvä vire on jatkunut.

Sosiaali- ja terveystoimi

Terveystoimen hoidon porrastus ”Toivakan malli” toimii kustannustehokkaasti. Tarvevakioidut menot ovat laskeneet vuoden 1993 86 %:sta 82 %:iin vuonna 2004 kuntien keskiarvon ollessa 100 % (lähde Taloustaito 5/2006). Hyvä kehitys on jatkunut vuonna 2005, jolloin tulos oli 76 %, mikä oli 16. paras tulos kunnista (lähde Taloustaito 5/2007).

Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon menot ovat selvästi alle vertailuryhmien keskiarvojen. Toivakka on ollut kalliiden hoitojen tasauksessa 234 t€ (eli 99 €/asukas) nettomaksaja vuosien 1999 – 2006 välisenä tarkastelujaksona. Vuonna 2006 Toivakalla oli 10 t€ tasattavia kalliita hoitoja ja muille maksettavia osuuksia kertyi 99 t€. Nettotasausmaksu oli siten 89 t€. (lähde sosiaalijohtajan haastattelu)

Hoitotakuun toteutumisen raportointi on alkamassa. Leikkausta jonottavia potilaita oli 28.2.2007 Toivakassa 30, joista 20 alle 90 vrk:n ja kymmenen 91-180 vrk:n jonossa. Yhtään toivakkalaisia ei ollut yli 180 vrk:n leikkausjonossa. Terveyspalvelut toimivat hyvin lomakausia ja hammashoitoa lukuun ottamatta. Hammashoidossa kyetään palvelemaan pääasiassa vain lapsia. Hammashoidon palveluja saa yksityiseltä sektorilta jonottamatta KELA:n kohtuullisesti korvaamana. (lähde sosiaalijohtajan haastattelu)

Kuntaan on perustettu vuonna 2005 Toivakan lasten hyvinvointityöryhmä, jonka toiminnasta ei ole raportoitu toimintakertomuksessa. Lastenhoito- ja kerhotoiminta toimii hyvin ja henkilöstö on koulutautunut.

Kunnan järjestämän päivähoiton kustannukset ovat korkeat verrattuna muihin kuntiin. Päivähoiton kustannusten kasvuprosentti oli viime vuonna noin 50 %. Summat ovat 46 €/hoitopäivä 2004, 50 €/hoitopäivä 2005 ja noin 75 €/hoitopäivä 2006. Kuntien keskiarvo vuonna 2005 oli 40 €/hoitopäivä. (Toivakan vuoden 2006 luku on tarkastuslautakunnan arvio. Tilinpäätöksessä oleva tunnusluku sisältää myös kotihoidon kustannukset ja siten se ei ole vertailukelpoinen aiempien vuosien ja muiden kuntien kanssa.)

Toivakan kunnan päiväkotia, Touhuvakka otettiin käyttöön elokuussa 2006. Käyttönoton seurauksena kirkonkylän ainoa lasten leikkipaikka ei ole enää lapsiaan kotona hoitavien perheiden käytössä päiväsaikaan. Korvaava leikkipaikka on tarkoitus rakentaa 2007.

Toivakan asukkailla on mahdollisuus hakea 1.8.2006 tehdyn Jyvässeudun päivähoitoverkostosopimuksen mukaan lasten päivähoitopaikkaa yli kuntarajojen Jyväskylästä, Jyväskylän maalaiskunnasta, Korpilahden, Laukaan, Muuramen, Petäjaveden ja Uuraisten kunnista.

Omaishoidon tuen saajien määrä on laskenut suunnitellusta 25:stä 19:sta. Vuonna 2005 tuensaajia oli 21. Vanhustenhoito toimii hyvin. Vanhusneuvoston toiminta on keskeytynyt.

Opetus- ja kulttuuritoimi

Koulujen oppilasmäärä laski vuoden 2005 332:sta 297:ään. Talousarvion perusteena oli 306 oppilasta. Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet. Kulttuuritoimi on järjestänyt kattavasti tapahtumia hyödyntäen verkostoja ja raportoinut toiminnastaan esimerkillisesti.

R.M.

Ympäristötoimi

Rakennus- ja toimenpidelupien määrä laski vuoden 2005 100:sta 78:aan. Asuinrakennuksia valmistui 10 (15) ja loma-asuntoja 14 (5). Suluissa 2005 tiedot. Rakennustarkastajaympäristösihteerin palvelut eivät toimineet vuoden 2006 kesäkuusta alkaen parhaalla mahdollisella tavalla puutteellisten sijaisjärjestelyjen johdosta.

Tekninen toimi

Urakkatarjousten kilpailutus on toimitettu moitteetta. Rakennukset ja huoneistot ylittivät budjetin 92 t€. Omaisuuden pitkäjänteiseen hoitoon ei ole varattu riittävästi resursseja. Osa kiinteistöistä on edelleen kunnossapidon ulkopuolella.

Kunnan käyttötalous, verotulot ja valtionosuudet

Vuoteen 2005 verrattuna kunnan käyttötalouden menot kasvoivat vain 42 t€ eli 0,4 % ja toimintatulot kasvoivat 473 t€ eli 30%. Verotulot kasvoivat vuoteen 2005 verrattuna 5,6 % ja valtionosuudet 1,3 %.

Investoinnit

Investoinnit toteutuivat lukuun ottamatta Soneran kiinteistön myyntiä ja Aittojärvi – Harjun alueen vesihuollon rakentamista. Vuoden 2006 aikana päätettiin Mallinnus Oy:n osakkeiden ja teollisuusalueen puutavarakuivaamon myynnit. Investointien määrää ja poistoja on esitetty taulukossa 3.

vuosi (asukasluku)	2004 (2375)	2005 (2355)	2006 (2359)	2007 (2359)	2008 (2359)
Suunnitellut inv-menot	966 t€	745 t€	586 t€	366 t€	276 t€
Toteutuneet inv-menot	494 t€	681 t€	531 t€		
Toteuma %	51 %	91 %	91 %		
Suunnitellut inv-tulot	486 t€	576 t€	411 t€	55 t€	55 t€
Toteutuneet inv-tulot	445 t€	500 t€	366 t€		
Toteuma %	92 %	87 %	89 %		
Suunniteltu netto	480 t€	168 t€	176 t€	311 t€	221 t€
Toteutuneet netto	49 t€	180 t€	166 t€		
Toteutuma %	10 %	107 %	94 %		
Toteutuneet inv-menot/asukas	208 €	289 €	225 €	(155 €)	(117 €)
Poistot /asukas	137€	167 €	116 €	(108 €)	(108 €)

Taulukko 3: Investointien määrä ja poistot

Suomen kunnat käyttävät 2007 noin 770 €/asukas investointeihin. Toivakan kunta käytti viime vuonna 225€ ja on suunnitellut käyttävänsä tänä vuonna 155 €/asukas investointeihin. Toivakan investointien taso on ollut ja on suunniteltu olevan vähäinen suhteessa omaisuusmassaan ja strategian mukaisiin tavoitteisiin.

Tarkastuslautakunta esittää, että investointien taso nostetaan strategioiden edellyttämälle tasolle. Samalla on huolehdittava rahoituksen riittävyys.

3. Tarkastuslautakunnan vuoden 2005 arviointikertomuksen huomioon ottaminen

Ote Kvalt 47 b 19.6.2006

Kunnanvaltuusto yksimielisesti hyväksyi tarkastuslautakunnan ehdotuksen päätöksekseen.

"Tarkastuslautakunta esittää, että valtuusto

- lähettää arviointikertomuksen kunnanhallitukselle tarvittavia toimenpiteitä varten ja
- velvoittaa kunnanhallituksen antamaan kunnanvaltuustolle 31.10.2006 mennessä kirjallisen selvityksen toimenpiteistä, joihin on ryhdytty tai joihin on ryhdyttävä tarkastuslautakunnan esille nostamien asioiden hoitamiseksi."

Kunnanhallitus ei ole toistaiseksi ryhtynyt toimenpiteisiin edellä mainitun asian hoitamiseksi.

RM. UB

Tarkastuslautakunnan laatima vuoden 2005 arviointikertomuksen toimenpiteiden toteutumisen seuranta on esitetty liitteessä 4. Tarkastuslautakunnan 32 toimenpide-ehdotuksesta on toteutunut neljä. Vuoden 2005 arviointikertomuksessa esitetyt toimenpiteet on toteutettava.

Tarkastuslautakunta esittää kunnanvaltuustolle, että se velvoittaa kunnanhallituksen antamaan selvityksen kunnanvaltuustolle syyskauden ensimmäiseen valtuuston kokoukseen mennessä siitä, miksi kunnanhallitus ei ole toteuttanut valtuuston päätöstä koskien tarkastuslautakunnan vuoden 2005 arviointikertomusta ja milloin kunnanhallitus aikoo ryhtyä toimenpiteisiin päätöksen toteuttamiseksi?

4. Yhteenveto

Yhteistyö- ja kehittämishankkeiden toteuttaminen on sitonut huomattavasti luottamushenkilöiden ja kunnan viranhaltijoiden työpanosta, mikä on vaikuttanut johtamis- ja toimintaresursseihin.

Kunnan työntekijät ovat tehneet parhaansa annettujen resurssien ja johtamisen puitteissa kuntalaisten hyvinvoinnin ja kestäväen kehityksen edistämiseksi.

Henkilöstökertomus on tehty jo kaksi kertaa ja valmistunee vuodesta 2006 lähiaikoina. Sisältö kehittynee suositusten ja tarpeiden mukaiseksi.

Toimintajärjestelmä ohjeistuksineen kaipaa jatkuvaa ja suunnitelmallista kehittämistä, josta on nähtävissä orastava alku. Kuntastrategia 2006 – 2008 jalkauttaminen on alkamassa ja systemaattinen raportointi on aloitettava. Strategia on päivitettävä.

Kunnan on asetettava kuntalain muutoksen mukaisesti konsernille toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet.

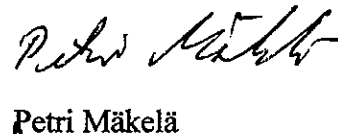
Tarkastuslautakunnan vuoden 2005 arviointikertomuksella ja aikaisemmillä arviointikertomuksilla on ollut vaikutusta kunnan toimintaan, vaikka tarkastuslautakunnan esittämät toimenpiteet eivät ole vielä toteutuneetkaan. Tietoja peruspalvelujen saatavuudesta ja rahoituksen riittävyyydestä on esitetty liitteissä 5 ja 6.

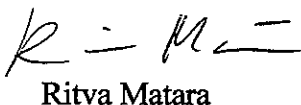
LIITTEET

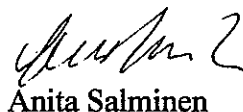
1. Keski-Suomen kuntien tilinpäätöstietojen ennakkotietoja
2. Toivakan strategiat 2006-2008 ja toteutuma-arviointia
3. Sitovien tavoitteiden toteutuminen
4. Tarkastuslautakunnan vuoden 2005 arviointikertomuksen toimenpiteiden toteutuminen
5. Peruspalvelujen saatavuus ja rahoituksen riittävyys 2005 –raportti Toivakan tiedot
6. Peruspalvelujen saatavuus ja rahoituksen riittävyys –raporttien 2003 – 2005 kooste Toivakan tiedoista täydennettynä vuoden 2006 tilinpäätöstiedoilla

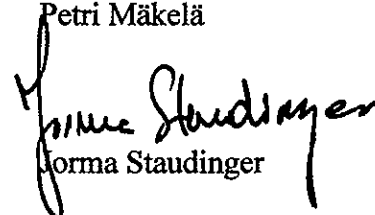
Toivakassa 29.5.2007

Juhana Juusela

Petri Mäkelä

Ritva Matara

Anita Salminen

Jorma Staudinger

RM, AS